

Uppsala kommun
uppsala.kommun@uppsala.se
styrelsen-var-d-bildning@uppsala.se

Rektorn vid Liljeforsskolan
paivi.sateri@uppsala.se

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn av Liljeforsskolan
i Uppsala kommun

Tillsyn i Liljeforsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Liljeforsskolan besöktes av Skolinspektionen den 22 och den 23 oktober 2013.

Fakta om skolan

Liljeforsskolan består av två skolenheter, en med förskoleklass, grundskola årskurs 1-5 och fritidshem och en med grundsärskola årskurs 1-6 och fritidshem. Skolan har totalt 243 elever varav 32 elever i förskoleklass, 201 elever i grundskolan årskurs 1-5 och 10 elever i grundsärskolan årskurs 1-6. Skolan leds av en rektor som tillträdde i februari 2013. De båda skolenheterna har gemensamma årskursvisa arbetslag.

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik för de nationella ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 läsåret 2012/13, visar att andelen elever som minst klarade kunskapskraven på samtliga delprov i matematik var 79,1 procent på skolan och 67,7 procent i riket som helhet. I svenska var motsvarande siffra 62,5 procent på skolan och 78,3 procent i riket.

Eleverna i grundsärskolan bedöms enligt rektorn nå målen.

Tillsynen visar inget annat än att fritidshemmen i huvudsak arbetar utifrån de övergripande mål som riktas mot verksamheten och som anges i läroplanen.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att verksamheten i Liljeforsskolan har centrala områden som måste förbättras.

Liljeforsskolans kvalitetsarbete behöver mer systematiskt ta sin utgångspunkt i sambandet mellan skolans resultat och kvaliteten i undervisningen. Den undervisning som bedrivs vid skolan utgår inte i tillräcklig grad från elevernas behov och förutsättningar och särskilt stöd ges inte i den omfattning och i de former som eleverna behöver och har rätt till.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevernas trygghet. Särskilt allvarligt är att det under lång tid förekommit att lärare kränker elever utan att detta har åtgärdats. Skolinspektionen vill betona att det råder ett absolut förbud för personal att utsätta elever för kränkande behandling.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 mars 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar.
- Se till att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Motivering

Anpassning av undervisningen

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas efter varje elevs behov och förutsättningar.

Rektor uppger i intervju att det finns lärare på skolan som inte anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Rektor uppger att många lärare i första hand vill "lyfta ut" elever med svårigheter i sin skolsituation ur den ordinarie undervisningen istället för att anpassa undervisningen. Rektor uppger vidare att specialpedagogen fått i uppdrag att handleda lärarna i hur de kan möta behoven hos elever med behov av stöd inom ramen för anpassning av den ordinarie undervisningsgruppen, men att lärarna motsatt sig detta. Lärarna uppger att de elever som behöver stöd i klassrummet får det "på bekostnad" av andra elever. Lärarna uppger även att ständigt förändrade omständigheter i klassammansättningar gör det mycket svårt för dem att anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar.

Utifrån att rektor uppger att det finns lärare som inte anpassar undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar samt att lärarna uppger att det är mycket svårt för dem att anpassa undervisningen när omständigheterna hela

tiden förändras är det Skolinspektionens samlade bedömning att undervisningen inte är anpassad till elevernas behov och förutsättningar.

Samverkan mellan skola och fritidshem

Av läroplanen framgår att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

I lärarintervju uppger lärare och fritidshemspersonal att samarbetet mellan skolan och fritidshemmet brister. Det finns enligt lärarna ingen gemensam planeringstid och de uppger att fritidshemmet inte kompletterar skolans uppdrag på det sätt som författningarna kräver.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med anpassning av undervisningen och i samarbetsformerna mellan skola och fritidshemmet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning, 2.5 Övergång och samverkan

Trygghet och studiero

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det vid skolenheten och fritidshemmet genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Se till att rektor anmäler signaler om kränkande behandling till huvudmannen.
- Se till att det för varje särskild verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt över de åtgärder de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Motivering

Kränkande behandling

I skollagen framgår att det vid skolenheten och fritidshemmet ska genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

I intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsans personal och elever framkommer att elever på skolan utsätts för kränkande behandling av lärare. Rektorn uppger att hon haft kontakt med representant för huvudmannen vid ett tillfälle och uppger vidare att även förra rektorn kände till dessa kränkningar. Enligt Liljeorsskolans administratör har samtal med berörda lärare pågått under lång tid. Lärarna uppger i intervju att det finns elever som vägrat att delta i undervisning som bedrivs av dessa lärare. Personal inom elevhälsan uppger i intervju att elever utsätts för verbala kränkningar och elever uppger i intervju att en lärare tagit en elev i nacken och tryckt hårt. Elever berättar i intervju hur de själva har utsatts för kränkningar, både fysiska och verbala, och om andra elever som utsatts. Skolinspektionens bedömning är att det finns brister i arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Anmälan vid signaler om kränkande behandling

Enligt skollagen ska personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit kränkt, anmäla detta till rektorn. Rektor ska anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen.

I intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framkommer att signaler om kränkande behandling i första hand hanteras i det som skolan kallar "stöddgruppen" som sedan avgör om det blir ett så kallat "ärende". Händelser av kränkande behandling blir ett "ärende" först vid upprepande händelser. "Ärenden" rapporteras till rektor. Det "som går att lösa" rapporteras inte till rektor. Rektor uppger att endast upprepande händelser rapporteras till huvudman.

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i sitt ansvar att rapportera signaler om kränkande behandling såväl till rektor som till huvudman. Särskilt allvarligt ser Skolinspektionen på de fall där personal har kränkt elever och där anmälan till huvudmannen inte har gjorts.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska det för varje särskild verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och rektor uppger i intervju att det är samma plan mot kränkande behandling för alla skolans verksamheter. Att ha en plan mot kränkande behandling som är gemensam för flera verksamheter är fullt möjligt. Det måste då tydligt framgå av planen vilka åtgärder som avser vilken av verksamheterna. Enligt Skolinspektionens bedömning framgår det inte av skolans plan mot kränkande behandling vilka av de redovisade åtgärderna som avser skolan, vilka som avser särskolan och vilka som avser fritidshemmet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbetet med att förhindra att personal kränker elever, anmälan av signaler om kränkande behandling till rektor och huvudman samt i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 6-10 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att behovet av särskilt stöd utreds skyndsamt.
- Se till att elevernas ges det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver.
- Se till att studiehandledning i modersmålet ges till de elever som har behov av det.

Motivering**Skyndsamt utredning**

Enligt skollagen ska behov av särskilt stöd utredas skyndsamt.

I intervju med personal inom elevhälsan framkommer att behoven av särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Detta beror enligt personal i elevhälsan på att åtgärdsprogram skrivs inför att ekonomiska resurser ska fördelas och skrivs därför inför ett givet datum och att det därmed är systemet som styr utredningarna av särskilt stöd, inte elevens behov. Lärarna uppger att alla utredningar av särskilt stöd gjordes samtidigt detta läsår.

Utredning av särskilt stöd

Enligt skollagen ska elever ges det särskilda stöd som utredningen visat att de behöver.

Av intervju med personal inom elevhälsan framgår att det finns elever på skolan med omfattande behov av särskilt stöd, men att dessa elever inte får det stöd som de behöver. Dessa elever har inte tillgång till personal med den kompetens som de behöver, några får inte något särskilt stöd alls. Lärarna uppger i intervju att det inte finns ekonomiska resurser för att ge särskilt stöd till alla elever som är i behov av detta, utan att bara de med störst behov får det särskilda stöd som de behöver. Rektor uppger att lärarna vill bestämma vilken typ av särskilt stöd som eleverna ska få och att de inte tar hänsyn till specialpedagogens bedömningar.

Utifrån att alla elever i behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd är det Skolinspektionens bedömning att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd.

Studiehandledning på modersmål

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på modersmålen, om eleven behöver det.

Av Skolinspektionens utredning framgår att skolan har många nyanlända elever. Kommunens plan är att dessa ska integreras i skolans ordinarie undervisning. I intervju med personal inom elevhälsan framkommer att behovet av särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet inte utreds för dessa elever.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda behov av särskilt stöd, att ge särskilt stöd till elever som enligt utredningen behöver det och utreda behov av studiehandledning på modersmål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8 § skollagen, 5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ska det på varje skola bedrivas ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på detta arbete ska vara de nationella målen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I intervju med rektorn framkommer att skolan följer kommunens gemensamma mall för det systematiska kvalitetsarbetet men att man har haft problem med att tillämpa mallen på skolans egna arbete med det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare framkommer att skolan inte följt upp och analyserat resultaten i alla ämnen och årskurser och att det saknas rutiner för att utvärdera undervisningen. Rektor uppger även att det inte finns någon dokumentation av de utvecklingsinsatser som skolan tidigare genomfört, exempelvis för ökad trygghet och trivsel på fritidshemmet.

Det systematiska kvalitetsarbetet bygger på att olika delar av verksamheten regelbundet följs upp. Dessa uppföljningar ska sedan ligga till grund för skolans fortsatta planering och utveckling av verksamheten. För att planera, följa upp och utveckla verksamheten utifrån de nationella målen krävs att skolan har en sammanställning av elevernas kunskapsresultat för samtliga årskurser och ämnen. Denna sammanställning utgör sedan en viktig grund för det fortsatta systematiska kvalitetsarbetet. Eftersom en sammanställning av kunskapsresultaten saknas för samtliga årskurser och ämnen samt att det finns brister i de uppföljningar som görs av genomförda utvecklingsinsatser bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete för grundskolan, särskolan och fritidshemmet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna har tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Motivering

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

I intervju med rektor, lärare och personal inom elevhälsan framkommer att eleverna på skolan inte har tillgång till personal med kompetens att tillgodose deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det saknas tillgång till personal med kompetens att tillgodose elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 29 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Enhetschef

Jennie Runesson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.